

Ексапорітон, іар шаікьса апуше Сълтана аѣ фост непоатъ лъі Александръ Воевод Іліеш погорьтоаре дін векьл ші стрьлжчѣл пеаш а лъі Александръ Бвд. вьтрьпъл, дн времеа дечі ачестві Некълаі Воевод фінд Драгоман дикъ ла Поартъ аѣ зршат тълте тьрвзърї дн пьрциле поастре ші лініциндъле ел кь днцъленчїнеа са, Сълтанъл аѣ лзат шаре днпредере аспира са пентрѣ ачеста л'аѣ ші рьндзіт Domn Молдовїі, дар дін прїчина шорцїі пьрїнтелъї сьѣ Александръ, Експорітон, карїле токмаї атъиче се днтъшпласеръ а сь сьвьрші дін віеацъ аѣ прелзнцит пьрчедереа са дін Царїград тълтъ време, ел аѣ фост ом фоарте днвѣдат ші днвїнтїт, атът дн фїлософіе кьт ші дн історїе не лъшгъ каре апої маї аве ші о шаре експерїенцъ дн тоате челе чї сь кьзвіне а цїі зн Domnїтор ші депрїне де мїк дн атрївзїїле цьрїї, дьпре зршаре дечї днзъстрат фїнд де тълтъ евлавїе кьтрь тълъстїрї, ші о шїлостївїре неспъсъ пентрѣ сьрачї, ера окротїтор орфанїдор а вьдзвїлор шї а стрейнїлор, дн цїадекьцї зршъре дрентъл кь шаре аспрїме шї не пьртїнїре днкьт нїчї хатъръл нїчї інтересъл нъ шїжлоче ла ел, шї сь тълдъше тоатъ цара де адмїнїстрацїеа са, а фаръ де знїї дін воерї нъмаї че с'аѣ арътат дн протївъ лъкрьрїлор сале, шї пентрѣ кь Гїреї Ханъл Крїмълї тл дьшїтъне дін днченът, гьсїндъсе ла Царїград, аѣ шїжлочїт сьл скоатъ прїп пьра воерїлор, дьнъ зн ап а Domnїеї сале.

59. DOMNIA ЛЪІ KANTEPIR АЛ 2-ле DIMITRAHIKЪ 1711.

Ачеста аѣ фост фїчор лъї Костантїн Воевод Кантемір каре лънд domnia прїп шїжлочїреа лъї Девлет Гїреї Ханъл Крїмълї, аѣ венїт дн Молдова кь шаре гравъ прїп четал мецъл (поцъ екстра) спре днденлїнїреа маї тълтор поролчї

Дипърціей, пентрѣ къ атыче с'аѣ стрікат ші пачеа Дипре
Росіеа къ Търціеа, ачеста Дипсѣ пѣпъ а пѣш арѣта крѣдінда
лѣ кѣтрѣ Поартѣ, аѣ апзкат а се Дипѣледе тайнік къ Пет-
рѣл чел маре Дипѣратѣл Росіей, прин зп доктор Грек анше
Поликала, чі ера тріимес Дипадіне спре ачеста ла Молдова
де Кесарѣл ші зпндѣсе къ дѣпсѣл аѣ фѣкѣт тратат пре каре
Дипѣрндѣл ші Петрѣ дп 13 Август 1711 дп Полоніа
лаѣ Дипапоег апої лѣ Кантемір Воевод прин Дипадіне тріимес
а кѣрції іар прічина дізвнѣрїї лѣ Кантемір де Поартѣ
маї пѣлт аѣ кѣре дп прічпнѣ къ ла рѣндѣреа са дп Домніе къ-
щїгнд фѣгѣдзінгѣ де ла Візірѣл Балтаці Мѣхамет а пѣ і сѣ
чере дареа че маре де ванї каре се овнѣзеа а се да ла пѣміреа
Домнілор ші фѣгѣдзінгїї пѣ с'аѣ цѣпѣт де не дов, пентрѣ къ
авіеа соснд дп Каніталіеа Іашѣлѣ, лаѣ ші аціѣне поронка
сѣ тріимать ванї депліа дѣпѣ рѣндѣеалѣ ші сѣ факѣ под
престе Дѣлѣреа пентрѣ тречереа оцілор тѣрчещї къ маре грѣві-
ре, черѣндѣсе, іар Кантемір дп зрмареа конвенціей фѣкѣте
лаѣ ші Дипціндат деспре тоате Дипрецізѣрѣле фѣгѣдзіндѣї
тот одатѣ прекѣт ва пѣте ші прелзпціреа ачещїї лѣкѣрѣї ші Дп-
демѣндѣл а пѣзѣвѣві тречїреа оцілор дп Молдова къ Петрѣ
Дипсѣ амѣцндѣсе де кѣтрѣ Бранкованѣл, Домнѣл Валахіей дѣш-
манѣл Кантеміріцілор, аспра къ вініріа оцілор тѣрчещї, зѣвѣ-
веще ел п'аѣ аскѣлтат сѣлѣтїреа лѣ Кантемір пѣпѣ кѣнд ачеста
п'аѣ маї фост дп старе а фаче прелзпціре де а пѣ трече
тѣрчїї.

Дп ачест ептервал де време дечї оціле рѣсещї тѣвѣрѣнд пре
дѣршѣрїле Прѣтѣлѣ Дипѣратѣл візітѣ Іашѣл дп лѣпа лѣ Іспіе,
знде воерїї ші тот породѣл тѣл прїшпрѣ къ тоатѣ чїнстеа ші
респектѣл кѣвенїт зпвї ана маре стѣлѣнїтор ал Европїї, ші
Царѣл с'аѣ зѣвѣвїг аколо дозѣ зїле, апої с'аѣ Дпторс іарѣш
дп тавѣра са.

Дзпъ ачеаста апої н'аъ зъвъвѣт ші оцїле рѣсецї а трече Прѣтѣл кѣ каре с'аъ зпїт Кантемір дндатъ дндъле тоатъ прегьгіреа де хранъ че аве флкътъ- пентрѣ тѣрчі, ші с'аъ декларат дн партїда рѣсаскъ. Атѣнчі ера Везірѣ Балтаці Меїмет, кѣ каре днтълнїндъсе оцїле рѣсецї чї komenda зрдїа с'аъ флкът о вѣтъліе шаре ла Стънїлецї, лзнтъндъсе треї зїле фъръ съ се кѣ- поаскъ дн а кърора парте стъ вїрзїнда, кѣ тоате ачесте оцїле рѣсецї днсъ маї пѣдїне фїнд ла пѣшър, аъ прїне а маї слъві. Іар Петрѣл чел шаре трѣгъндъсе дїн прїмеждїе фоарте кѣ греѣ, аъ днкїет днсфършїт паче кѣ дндестълъ пагъвъ лъсънд четатеа Азакѣ Тѣрчілор, дъпре че аъ дъръшат еї днкъ зга ла хотаръле десїре Крїш ка съ нѣ маї аївъ фї- інцъ. Днторкъндъсе днсфършїт оцїле рѣсецї дн хотаръле лор, Кантемір с'аъ трас кѣ днлсъле авънд кѣ сїне ка ла о шїе де Молдовенї че аъ воїт ала днтовъръшї ка съ слъжеаскъ дншпъръдїеї Росїеї. Аръгъндъсе Петрѣ десїре ачеаста фоар- те рекъноскъторїѣ шї џенерос кѣтръ Домнѣл Молдавїеї фїнд кѣ дъпре че аъ рефъзат хотъръторїѣ тѣрчілор де а да дн тнїле лор пре Д-нѣл дърїї, прѣкъм л'аъ черѣт кѣ шаре стѣрзїнцъ, іаъ хъръзъл лѣї днкъ прїп зказ дншпърътеск скрїс ла Мовїлѣ дн зпа Август тїтлѣ де Кнеазѣ, кѣ прерогатївъ де днлдїме, пре- към шї зршашїлор лѣї, кѣ о пенсіе днсъшнѣтоаре прекът ва аве Кантемір вїеадъ, маї дързїндшї шї кѣтїва тошїї дн Дѣ- раїна кѣ шаре прївїледїѣ лѣкрѣ не пїлдъїт дн Росїеа, ка съ хотъраскъ педѣансъ де шоарте асъпра Молдовенїлор че лаъ днтовъръшїт кънд ва сокотї де кѣвїнцъ, дн каре тїмп с'аъ шї статорнїчїт кѣ тодїї оаменїї лѣї ла Харков, знде аъ вїедъїт Кан- темїр Воевод, пълъ ла 1713 дзпъ 7 лзпї де domnie, днделетнї- чїндъсе кѣ літератъра, мергънд деїї ла Москва маї пре зршъ шї волпъвїндъсе содїеа са Касандра, с'аъ съвѣршїт дїн вїеадъ ла 12 Маїѣ, фъръ съ аївънїчї треїзечї де апї а вѣрстеї

сале ши с'аѣ дѣиторшѣтат ла монастиреа Гречеаскъ де а-
коло, де кѣтрѣ соуѣл еѣ Кантемир зѣде аѣ дат маре адѣстор,
спре а се зидѣ о вѣсерѣкъ фрѣмоасѣ, іар ла 1714 кіемѣндѣл
Царѣл ла Петерсѣврг, аѣ прѣимѣт дѣ гвардіеа са пре
Шарбан, ал тріелеа фѣѣ а'лѣї Кантемир, ши ел петрекѣнд дѣн-
презѣл пѣлѣ ла 1715, с'аѣ порѣит Петрѣ дѣ о кѣлѣторіе
дѣтѣнѣ ла Европа, ши ел с'аѣ дѣторѣ іарѣш дѣ локѣл сѣѣ
зѣде аѣ сѣрѣшѣт іегоріа дѣпѣрѣдѣеї тѣрѣлор, чѣ о аѣе
дѣченѣтѣ дѣнкѣ фѣнд дѣ Царѣград.

Ла 1718 дѣтовѣрѣшѣнд апої Кантемир пре Царѣл ла Петерс-
ѣврг дѣлѣ дѣтоарчере дѣн воїаѣ с'аѣ дѣсѣрат де ал доїле кѣ фѣїка
Кнеазѣлѣ Трѣвѣдѣкоїѣ, кѣнд ш'аѣ скѣмѣбатшѣ портѣл дѣн кѣстѣ-
тѣл Европѣан, фѣнд ла серѣареа кѣнѣнѣеї сале, дѣсѣшѣ дѣн-
пѣратѣл ши дѣпѣрѣтеаса кѣ тодѣ воерѣї кѣрѣїї, ла кѣ-
ре оказѣе л'аѣ нѣмѣт Сѣетнѣк де таїнѣ, ранѣ полѣтѣческ де
Денерал Лейтенант, ши іаѣ дѣрѣїт о савіе дѣн вѣрїлеантѣрї
де маре преѣѣ.

дѣн аѣл зрѣшѣторѣѣ ш'аѣ адѣс апої ла Петерсѣврг ши копїї чѣ-
елалдѣї, аѣарѣ де фѣїкѣса Старанда, кѣре фѣнд волнавѣ де
оѣтѣкѣ, аѣ нѣрѣт ла 4 Іѣлїе дѣн ал шантезпрѣзечїле ал ал
вѣрѣстеї сале. Дар нова лѣї соѣїе аѣ дѣндеплїнѣт аѣе пѣердѣре
дѣкѣрѣнд пѣскѣнд ла 8 Ноѣмѣвріе о алтѣ фатѣ, кѣрїа аѣ фост
пѣнаш дѣпѣратѣл ши дѣпѣрѣтеаса нѣмѣндѣо кѣ ачелаш нѣте.

Ла 1720 дечї аѣ прѣимѣт о поронкѣ сѣ дѣтовѣрѣшаскѣ пре
Царѣл ла Персїеа, дѣнпрезѣл кѣ Графѣл Толстоїѣ ши Амїра-
лѣл Апраксїн, дѣн кѣре кампанїе Апраксїн аѣе грїѣжа о-
дѣлор, іар Кантемир ши Толстоїѣ ал трѣвїлор полѣтѣче, ал-
кѣтѣндѣсе дѣн кѣте трїї зѣн сѣатѣл осевїт де таїнѣ а дѣн-
паратѣлѣї.

досалъ, съ поате сокоті днтра чей днты літераці че аѣ есіс-
тат де ла сфършітъл веакълѣ ал 17 пълъ не ла веакъл ал
18-ле, де къръ Молдовені днсъ тревзе а се консфинці те-
норіа лзі маї кз пріосондъ, пентръ треї прічіні ші анѣме :
1 ка Домн днвѣдат, ал 2-ле ка патриот ренѣміт ші ал
3-ле ка ісгорік сістематік а пѣшнтѣлѣ ачествѣа. Макар кѣ
п аѣ домніт пѣлтъ време, тотѣші аѣ дізвѣліт піде лѣкрѣрі
політіче фортѣ днцълепте пентръ старѣа Молдовіі дн
аша критікѣ време, превѣм се гѣсъ цара ла рѣндсіреа са
дн Домніе.

Ел аѣ форт кѣвоскѣт ші опорат пѣ маї пѣцін ші де кѣр-
теа Церманіей, пентръ кѣ дн моментѣл тречеріі лзі дн віеа-
дѣ, Амбасадорѣл днпѣратѣлѣ дн Петерсѣвѣрг, пріімісѣ дн-
лома пріп каре Кантемір с аѣ пѣміт Прінц ал Ім-
періаліалѣ де Рома.

Сфършітъл Томѣлѣ 1.

